

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 5 lipca 2013 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku**

W związku z konsultacjami społecznymi projektu PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wietcisy PLH220009, przedstawiam następujące wnioski i uwagi:

1. Przedmiotowy projekt planu wymaga bezwzględnie – przed ustanowieniem PZO – uzupełnienia o informacje i oceny dotyczące elementów przyrodniczych związanych bezpośrednio z rzeką: siedliska przyrodniczego 3260 oraz populacji minoga strumieniowego i głowacza białopłetwego (zob. dalej), a być może także łąk świeżych - 6510. Elementy te powinny być dodane do SDF, a dopiero później powinien być ustanowiony PZO dla tego obszaru, uwzględniający już zagrożenia, cele i środki ochrony dla tych elementów. Kluczowym elementem ochrony tego obszaru Natura 2000 powinna być bowiem ochrona naturalnych warunków hydromorfologicznych (naturalne meandry, koryto, brzegi i reżim hydrologiczny), zapewnienie odpowiedniej czystości wody odtwarzanie ciągłości ekologicznej rzeki Wietcisy, a potrzeby te są związane z tymi siedliskami i gatunkami, których obecnie nie ma w SDF.
2. Przedmiotami ochrony obszaru, z oceną w SDF przynajmniej C, powinny być: minóg strumieniowy i głowacz białopłetwy. Gatunki te były wskazywane jako występujące w Wietcisie już z „Planie lokalnej współpracy.. z 2007r.”, z dokumentacji obecnego PZO wynika, że zostały także obecnie potwierdzone w odłowach. Wydaje się, że w obszarze znajdują dogodne siedliska w postaci rzeki o naturalnej, przynajmniej odcinkowo hydromorfologii. Wymagają też działań ochronnych, w postaci odtworzenia ciągłości ekologicznej rzeki na istniejących progach, z uwzględnieniem wymagań ekologicznych tych gatunków. Pominięcie tych gatunków w planie oznaczałoby, że PZO nie będzie zgodny z wymogami art. 6.1 dyrektywy siedliskowej, który co do zasady wymaga *przyjęcia specjalnych środków ochrony odpowiadających wymaganiom ekologicznym gatunków i siedlisk* z

załączników dyrektywy, występującym w obszarze¹. Wnoszę o dopisanie tych gatunków do SDF z oceną C oraz o zaplanowanie dla nich, w dokumentacji PZO, odpowiednich środków ochronnych.

3. Przedmiotem ochrony obszaru powinno być także siedlisko przyrodnicze 3260 – rzeki z roślinnością włosienicznikową. Już w „*Planie lokalnej współpracy...*”, w 2007 r. sugerowano jego występowanie w Wietcisie. Wrywkowe dostępne nam informacje, w tym dane florystyczne potwierdzające występowanie *Batrachium aquatile*, potwierdzają występowanie siedliska w tym obszarze Natura 2000. Dokumentacja PZO powinna się do tych informacji odnosić, a w ramach prac nad PZO to zagadnienie należało przynajmniej zweryfikować. Ponieważ „*Plan lokalnej współpracy...*” został swego czasu sporządzony za środkiem UE, zignorowanie zawartej w nim informacji na obecnym etapie planowania ochrony tego samego obszaru Natura 2000, w tym nie zweryfikowanie zagadnienia tak istotnego dla ochrony obszaru, może skutkować koniecznością zwrotu wydanych wówczas środków UE, jako wydatkowanych nieefektywnie. Wnoszę o uzupełnienie dokumentacji PZO o analizę tego zagadnienia i sugeruję dodanie siedliska 3260 do listy przedmiotów ochrony.
4. W „*Planie lokalnej współpracy...*”, w opisie obszaru, jest informacja o występowaniu łąk świeżych. Wymaga więc wyjaśnienia, czy w obszarze nie występuje siedlisko 6510, tj. czy nie zostało ono omyłkowo pominięte w SDF.
5. W „*Planie lokalnej współpracy...*” wskazuje się także na występowanie w obszarze Dolina Środkowej Wietcisy strzebli błotnej. PZO musi odnosić się do tego stwierdzenia, w ramach prac nad planem należało to zweryfikować. Ponieważ „*Plan lokalnej współpracy...*” został swego czasu sporządzony za środkiem UE, zignorowanie zawartej w nim informacji na obecnym etapie planowania ochrony tego samego obszaru Natura 2000 może skutkować koniecznością zwrotu wydanych wówczas środków UE, jako wydatkowanych nieefektywnie. Wnoszę o uzupełnienie dokumentacji PZO o analizę tego zagadnienia.
6. W dokumentacji, na liście kluczowych podmiotów:
 - a) Przy RZGW należy wyraźnie wskazać, że w stosunku do rzeki Wietcisa wykonuje uprawnienia właścicielskie w imieniu Skarbu Państwa (na podstawie art. 11 ust1 pkt 2 *ustawy Prawo Wodne* i rozporządzenia Rady Ministrów z 17 grudnia 2002 r. *w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną*). Oznacza to, że jest odpowiedzialny za realizację wszystkich obowiązków państwa w stosunku do tej rzeki, w tym za terminowe osiągnięcie celów środowiskowych z art. 38d-38f *ustawy Prawo Wodne*;
 - b) Kompetencje RDLP należy uzupełnić o sporządzanie planu urządzenia lasu Lasów Państwowych;
 - c) Proszę doprecyzować, czy PZW ma w tym obszarze kompetencje organizacji społecznej działającej w zakresie wędkarstwa, czy jest także użytkownikiem rybackim wód.
 - d) Kompetencje RDOŚ należy uzupełnić o uznawanie rezerwatów przyrody.
 - e) Kompetencje nadleśniczych uzupełnić o obowiązek samodzielnego wykonywania zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 (art. 32 ust 4 *ustawy o ochronie przyrody*).

¹ Wymogu tego nie stosuje się do gatunków, których występowanie w obszarze jest przypadkowe i nieznaczące. Ta „nieznaczącość” wymaga jednak udowodnienia. Jednak, występowania głowacza i minoga w Dolinie Środkowej Wietcisy nie jest „nieznaczące”, a przynajmniej nie ma żadnych argumentów by je za takie uznać.

7. Czy wykonane na zlecenie RZGW opracowanie „*Wyznaczenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewnych etap II, rzeka Wiectisá*” (IMiGW w Gdyni na zlecenie RZGW, 2005) ma znaczenie dla planowania ochrony obszaru? jeśli tak, powinno być wskazane wśród źródeł informacji i odpowiednio wykorzystane.
8. Proszę o uzupełnienie informacji o obszarze: do jakiej jednolitej części wód należy ten odcinek Wiectisy? Jakie jest zaklasyfikowanie typologiczne oraz status (naturalna-silnie zmieniona) w planie gospodarowania wodami? jaki ogólny cel środowiskowy z tego wynika? Są to ważne informacje stanowiące tło dla planowania ochrony obszaru Natura 2000.
9. Ten obszar cechuje się unikatowymi walorami florystycznymi, które są jego specyfiką. Fakt ten powinien być bardziej wyeksponowany w dokumentacji. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych powinno być także zachowanie związanej w obszarze z danym typem siedliska różnorodności florystycznej. Tojad dzióbaty, dzwonek szerokolistny, wawrzynek wilczelyko powinny być wskazane jako gatunki lokalnie typowe dla łąk 9160, świerżabek orzęsiony – jako gatunek typowy dla łąk 91E0, a kukulka krwista, wielosił błękitny i pelnik europejski – jako gatunki typowe dla odpowiednich łąkowych siedlisk przyrodniczych. Gatunki te powinny być lokalnie potraktowane jako indykatory stanu zachowania siedlisk, co znaczy, że powinny być monitorowane w ramach monitoringu siedlisk przyrodniczych.
10. Łąki trzęślicowe są ekosystemami dość szybko reagującymi na warunki wodne i reżim użytkowania. Przy zastosowaniu właściwego reżimu użytkowania i odtworzeniu właściwych warunków wodnych, osiągnięcie stanu FV w ciągu 10 lat nie powinno stanowić problemu., nie jest więc zasadne stawianie sobie za cel tylko osiągnięcia stanu U1.
11. Obecne rozmieszczenie płatów łąkowych siedlisk przyrodniczych (w tym obszarze 6410, 7230) może mieć charakter dynamiczny i przecięcie obszaru z warunkami wodnymi umożliwiającymi kształtowanie się tych typów siedlisk z obszarem reżimu użytkowania, pod wpływem którego określone typy łąkowych siedlisk przyrodniczych się wykształcają. Właściwym sposobem ochrony łąkowych siedlisk przyrodniczych w obszarze jest nie tylko aplikowanie zabiegów ochronnych, polegających na określonym reżimie koszenia, do aktualnie zidentyfikowanych i skartowanych płatów, ale zastosowanie odpowiednich reżimów koszenia w całych geochorach, w których te typy łąk mogą się wykształcać. Dla ochrony siedlisk 6410 i 7230 (być może także 6510) należałoby wobec wszystkich użytków zielonych w obszarze, a nie tylko wobec aktualnie zidentyfikowanych płatów siedlisk przyrodniczych, zastosować obligatoryjny nakaz użytkowania kośnego lub pastwiskowego, zakaz zaorywania i zabudowy, oraz fakultatywną możliwość korzystania z pakietów rolnośrodowiskowych dla ochrony siedlisk przyrodniczych.
12. Z opisu wynika, że źródła w obszarze są „na granicy” kwalifikowalności jako siedlisko 7220 i że wynika to z ich naturalnej specyfiki, a nie z degradacji. Jako cel ochrony należałoby stawiać nie „przywrócenie właściwego stanu ochrony” definiowanego ogólnopolskimi parametrami dla tego typu siedliska, ale zachowanie źródeł i źródlisk wraz z ich otoczeniem w stanie naturalnym, a także zachowanie ich zasilania wodami podziemnymi (wymaga to zapisów dot. nieużytkowania stref wokół źródeł i źródlisk oraz rozpoznania i ochrony strefy alimentacyjnej źródeł wypływających w dolinie).

13. Celem dla grądów i łęgów powinna być poprawa niewłaściwego obecnie stanu ochrony, a nie tylko zachowanie w stanie nie pogorszonym. Być może nie da się osiągnąć stanu FV w ciągu 10 lat, ale jednak należy złożyć istotnego kroku w tym kierunku. Podzielamy pogląd (przedstawiony pod tabelą *cele ochrony*), że właściwą ku temu metodą w tym konkretnym obszarze Natura 2000 (dotyczy to ok. 50 ha lasów!) jest „*Zaprzestanie użytkowania i umożliwienie kształtowania się siedliska w sposób naturalny. Dotyczy to zarówno składu gatunkowego drzew, podszytu i runa, jak i usuwania z siedliska martwego drewna*” – oczekiwana poprawa stanu ochrony może i powinna być osiągnięta właśnie w wyniku naturalnych procesów.

Wnioskujemy więc o zaplanowanie ochrony grądów i łęgów w tym obszarze Natura 2000 zgodnie z tym założeniem. Zwracam uwagę, że zapisy dotyczące „Działań ochronnych” nie są w obecnym projekcie z nim zgodne, przewidując nieco tylko zmodyfikowaną gospodarkę leśną.

14. Jeżeli zagrożeniem dla przedmiotu ochrony są funkcjonujące rowy melioracyjne, to ich likwidacja, ew. budowa przegród/zastawek, powinna być działaniem obligatoryjnym, a nie fakultatywnym.

15. W projekcie PZO wykazano wiele luk w wiedzy, niekiedy kluczowych. Przeciwnie do Autorów projektu, uważamy że ta sytuacja powinna być przesłanką do sporządzenia planu ochrony obszaru. Plan zadań ochronnych – przynajmniej taki, jak został sporządzony – nie jest w stanie zapewnić prawidłowej i skutecznej ochrony obszaru.

16. Tab. 11 nie zawiera odniesienia się do zgłoszonych uwag.

z poważaniem